

--	--	--	--

KOD UCZNIĄ

**ZESTAW ZADAŃ KONKURSOWYCH Z JĘZYKA POLSKIEGO
DLA UCZNIÓW SZKOŁY PODSTAWOWEJ
ROK SZKOLNY 2013/2014**

ETAP OKRĘGOWY

Instrukcja dla ucznia

1. Zestaw konkursowy zawiera 13 zadań.
2. Przed rozpoczęciem pracy, sprawdź, czy zestaw zadań jest kompletny.
3. Jeżeli zauważysz usterki, zgłoś je Komisji Konkursowej.
4. Zadania czytaj uważnie i ze zrozumieniem.
5. Rozwiązania zapisuj długopisem lub piórem.
Rozwiązania zapisane ołówkiem nie będą oceniane.
6. **Jeśli popełnisz błąd, przekreśl niepoprawnie zapisany wyraz i zapisz go ponownie.**
7. W nawiasach obok numerów zadań podano liczbę punktów możliwych do uzyskania za dane zadanie.
8. **Redagując dłuższe wypowiedzi, pamiętaj o zapisie poprawnym pod względem językowym, stylistycznym, ortograficznym i interpunkcyjnym.**
9. Nie używaj korektora.

Pracuj samodzielnie.

Czas pracy:

90 minut

Liczba punktów
możliwych

do uzyskania: 50

Do następnego etapu

zakwalifikujesz się,

jeżeli uzyskasz co

najmniej 40 punktów.

POWODZENIA!

Wypełnia komisja konkursowa

Nr zadania	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	Razem
Liczba punktów														
Liczba punktów po weryfikacji														

Zatwierdzam

A series of horizontal dotted lines for writing.

Zadania 2 – 9 dotyczą wiersza B. Leśmiana „Wiatrak” podanego poniżej.

Piętrząc się nad ugorów* chętną mu równiną,
Wiatrak, na wszystkie wokół odsłonięty światy,
Poskrzypuje drewnianą w tańcu krynoliną*,
A na trawę, jak diabeł, miota cień rogaty.

Wędrowcze, w jednym miejscu zatkwiony kosturem*,
Co znaczą twoje wstrząsy i nagłe podrygi?
Komu kłaniasz się wokół dębowym kapturem?
Z kim tak trafnie rozmawiasz na migi i śmigi?

W co wierzysz? Kogo widzisz nad sobą w lazurze*?
Gdybyś się uczłowieczył – jakie miałbyś lica?
Co za stwór się zataił w tej sękatej skórze?
Czym jesteś, oglądany przez duchy z księżycą?

ugór – pole przez jakiś czas nieobsiewane

krynolina – szeroka suknia, spódnica lub halka rozpięta na obręczach nadających jej kształt dzwonu;
tkanina rozpięta na kracie

kostur – kij, laska używana do opierania się przy chodzeniu

lazur - błękit

Zadanie 2. (2 pkt)

Do kogo osoba mówiąca w wierszu zwraca się słowem „wędrowcze”? Dlaczego właśnie tak go nazywa?

.....
.....

Zadanie 3. (1 pkt)

Jaką funkcję pełni nagromadzenie pytań w utworze?

.....
.....

Zadanie 4. (2 pkt)

Jaki układ rymów wystąpił w wierszu? Podaj jego nazwę i zapis literowy.

Nazwa układu rymów .....

Zapis literowy układu rymów .....

Zadanie 5. (3 pkt)

Wyraz *zatkwiony* Bolesław Leśmian wymyślił. Utworzył go od czasownika *zatkwić*, który także jest pomysłem poety. Takie wyrazy nazywamy neologizmami poetyckimi.

A) Jak rozumiesz znaczenie wyrazu *zatkwiony* w kontekście wiersza?

.....
.....

B) Za pomocą jakiego formantu został utworzony wyraz *zatkwić*? Podaj ten formant i jego nazwę.

Formant - ..... Nazwa - .....

Zadanie 6. (1 pkt)

Jaki zabieg stylistyczny jest wspólny dla sposobu przedstawienia wiatraka w utworze B. Leśmiana oraz wiatru w poniższym fragmencie wiersza J. Tuwima „Dwa wiatry”?

J. Tuwim „Dwa wiatry” /fragm./

(...)

Parsknął śmiechem cały sad,

Wziął wiatr brata za kamrata (...)

.....

Zadanie 7. (2 pkt)

Ułóż jedno zdanie złożone na temat krajobrazu przedstawionego w utworze „Wiatrak”. Wykorzystaj informacje wyłącznie z wiersza.

.....
.....

Zadanie 8. (2 pkt)

Co za stwór się zataił w tej sękatej skórze? Odpowiadając na to pytanie, krótko scharakteryzuj bohatera lirycznego wiersza.

.....
.....
.....
.....

Zadanie 9. (5 pkt)

W imieniu bohatera lirycznego wiersza napisz kilkuzdaniową odpowiedź na pytanie podkreślone w trzeciej strofie. W swojej wypowiedzi zastosuj trzy różne środki stylistyczne. Nie cytuj fragmentów wiersza.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 10. (4 pkt)

Młodzież klasy szóstej Szkoły Podstawowej nr 555 organizuje wystawę poświęconą twórczości Bolesława Leśmiana. W ich imieniu zredaguj zaproszenie na otwarcie wystawy skierowane do uczniów tej szkoły. Pamiętaj o wszystkich wyróżnikach zaproszenia.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 11. (2 pkt)

W poniższych zdaniach błędnie użyto związków frazeologicznych. Popraw poniższe wypowiedzenia.

A) Marek wyrzucił na wiatr mnóstwo pieniędzy.

.....

B) Poznanie wiersza „Wiatrak” wyrządziło mi przyjemność.

.....

C) Dzięki chorobie nie przeczytałam utworów Bolesława Leśmiana.

.....

Zadanie 12. (8 pkt)

Narysuj wykres poniższego zdania. Nazwij części zdania. Określ rodzaj podmiotu i orzeczenia.

Drewniany wiatrak w krynolinie od dawna był podziwiany przez duchy z księżyca.

Zadanie 13. (3 pkt)

Zapisz słownie w odpowiedniej formie liczby występujące w poniższych zdaniach.

A) Utwór „Wiatrak” został wydany w tomie „Łąka” w **1920**

..... roku.

B) Wierszy poety słuchało **22** .....dzieci.

C) Do utworów Bolesława Leśmiana skomponowano muzykę, na przykład na fortepian i **3** ..... skrzypiec.

DYKTANDO

Za oknem jesień. O szyby uderzają pożółkłe liście. Któż im tak każe wirować i bić w okno? To wiatr, który dzisiaj objął we władanie przyrodę, aby przypomnieć o swojej mocy.

W epokach archaicznych ludzie postrzegali wiatr jako jeden z **żywiółów**. Był siłą **życiodajną** i jednocześnie niszczycielską, która wywierała wielki wpływ na ich los. Musiał więc nią władać potężny bóg taki jak Posejdon. Artyści przedstawiali go jako brodatego mężczyznę, mocarza o harmonijnej urodzie z harpunem w ręku. Władca mórz rozkazywał wiatrom, gdy ujarzmił fale, jadąc na swym rydwanie w towarzystwie delfinów.

Najbardziej od wiatrów uzależnieni byli żeglarze. Bez nich greccy rybacy nie mogliby przemierzać bezmiaru wód i korzystać z jego bogactw. **Żywiół** niejednokrotnie fascynował, ale i przerażał. Decydował o bycie rodzin, nierzadko odbierał **życie**. Podróżnik na swym okręcie był bezpieczny, gdy sprzyjały mu **wichry**, a nocą niebo rozświetlały gwiazdne konstelacje.

Według starożytnych najważniejsze były trzy wiatry, które nosiły imiona: Boreasz, Zefir i Notos. Boreasz wiał z zachodu, przynosząc **burze**. Potrafił niszczyć nie tylko pojedyncze statki, ale całe floty. Nadzwyczaj chętnie był wyglądanym Zefir, łagodny wiatr zachodni, zwiastujący wiosnę. Mało wiemy o Notosie, wietrze południowo-zachodnim. Nie lubiano go, bo nadchodziły z nim mgły i deszcz.

Grecy uważali, że wiatry mieszkają zamknięte w jaskini na jednej z wysp. Niełatwo było się na nią dostać. Śmiałkowicie musieli pokonać nadbrzeżne skały, mur ze spiżu, kłębiące się **burzowe** chmury. Władca wyspy miał imię stosowne do **żywiółu**, którym zarządzał. Zwał się Eol. Imię to odpowiada współczesnemu polskiemu wyrazowi „czyży”.

Odyseusz dotarł na wyspę w drodze powrotnej do Itaki. Na odjezdnym otrzymał od Eola wspaniałą podarunek. Był to sporządzony ze skóry dziewięcioletniego byka miech, w którym zamknięto wszystkie nieprzychylnie tułaczowi wiatry. Podróż do Itaki odbywała się bez zakłóceń do czasu, gdy Odys się zdrzemnął. Wtedy jego towarzysze otworzyli wór, przekonani o tym, że skrywa skarb. Nagle wypadły wszystkie **wichry**, straszliwie wyjąc. Rozhulały się nie na żarty i powtórnie pognały okręty w kierunku wyspy Eola.

Patrzę w okno i widzę szalejący wiatr. Kogo tym razem gna i gdzie?

Dyktando odczytujemy uczniom trzy razy:

1. Najpierw czytamy cały tekst.
2. Następnie dyktujemy poszczególne zdania, dzieląc je na frazy. Dyktując, informujemy ucznia o zakończeniu zdania.
3. Na koniec ponownie odczytujemy cały tekst.

Należy zadbać o właściwą dykcję oraz intonację zdań.

Jeśli dyktowanie tekstu trwało dłużej niż 30 minut, na rozwiązanie pozostałych zadań przeznaczamy 60 minut.

W dyktandzie wyróżniono powtarzające się wyrazy z uwagi na wygodę późniejszego sprawdzania i ocenę prac uczniowskich przez nauczycieli.